

BUDAPEST**új közigazgatása**

Irta: Dr. Halász Pál
tisztifőügyészhelyettes

Budapest új területének megállapítását a kerületi közigazgatás átszervezése előzte meg. A IX. kerületben kísérletképpen még tavasszal kipróbáltuk azt az új szervezeti formát, amelyet később a többi kerületben is bevezettünk és Budapest új határainak megállapítása után mind a 22 kerületben általánosítottunk. A kerületi igazgatás szervezete és feladatai egységesek és szélesebbkörűek, mint a megyei városok szervezetei és feladatai voltak.

A városkerületek feladata az alkotmány 31. §-ában foglalt elvek szerint kiegészül gazdálkodási, közoktatási és kulturális feladatokkal. Különösen figyelemreméltó itt a Nagy-Budapestről szóló törvény 4. §-ának rendelkezése. Ez a paragrafus úgy intézkedik, hogy azokat az ügyeket, amelyek a törvény életbelépésének idején a fővárosban az önkormányzati szervek, az egyes városokban és községekben pedig az állami szakigazgatási szervek feladatkörébe tartoznak, a törvény hatálybalépésének napjától kezdve az állami szakigazgatási szervek, mint a főváros szervei, látják el. (Zöldkereszt, Szociális Titkárság, Népművelési Bizottság stb.) A fentiek szerint az újonnan megalakult kerületeket a fővárosi kerületek közigazgatási szervezetének mintájára kell átalakítani.

A kerületi előljáróságokon nyolc ügycsoportot hozunk létre. Egyelőre a kerületi előljáró egyedi joghatósága mellett az alábbi ügycsoportok létesülnek: személyzeti, általános igazgatási, műszaki igazgatási, ipari és kereskedelmi, közéleti, pénzügyi és gazdasági, oktatási és sport-, közegészségügyi és társadalompolitikai ügycsoport és végül kultúrhatóság.

Az új budapesti igazgatás kialakításának előkészítő munkája során kidolgoztuk ezeknek az ügycsoportoknak konkrét feladatait. A feladatok csoportosításából kitűnik, hogy a városkerület széleskörű felhatalmazást kap az Alkotmány 31. §-ában foglalt kötelezettségek teljesítésére.

Az első ügycsoport személyzeti ügyekkel foglalkozik; illetékosoknak az előljárósági közigazgatási alkalmazottak, az előljáróságon szolgálatot teljesítő nem közigazgatási alkalmazottak (órabéresek), az előljáróság területén lévő általános iskolák, napközi otthonok és óvodák tanerőinek és egyes alkalmazottainak személyzeti ügyei.

A II. ügycsoport az általános igazgatási, vagyis az állampolgársági, anyakönyvi, egyesületi, bizonyítvány, kegyuri, katonai, kihágási, örökösödési eljárási, választási, valamint ténymegállapítással kapcsolatos ügyekkel foglalkozik. A III. ügycsoport a műszaki igazgatási ügykörbe tartozó ügyeket intézi, amelyek közé az út-, víz- és mélyépítési, kertészeti, építési ügyek tartoznak. A IV. ügycsoport az iparral, kereskedelemmel és közellátási ügyekkel foglalkozik. Ide tartozik általában az iparüzéssel kapcsolatos változások elbírálása, az iparjogosítvánnyal kapcsolatos bejelentések elintézése, a hatósági főzőhelyek épületfenntartása és berendezési tárgyak javítása. Az V. ügycsoport a pénzügyi és gazdasági ügyeket intézi, hatáskörébe tartozik a kerületi költségvetés összeállítása, a pengz-gazdálkodás irányítása, a könyvelési és nyilvántartási teendők ellátása, az anyagbeszerzés irányítása, a mellékjárandóságok, a segélyek és a munkabérek utalványozása.

A VI. (oktatási) ügycsoport iskolaszervezeti, épületfenntartási, beszerzési és javítási ügyekkel foglalkozik, de a kerületi szülői munkaközösségi, tömegszervezeti és tanesztületek együttműködése kérdéseinek az ügyei, valamint az úttörő-, iskolafelügyeleti és iskolaszervezési ügyek is idetartoznak. A VII. (szociálpolitikai és közegészségügyi) ügycsoport hadigondozási, szegénygondozási, családvédelmi, szeretetházi, gyermektartási, gyermekfelruházási és általában szociálpolitikai ügyekkel foglalkozik. Ez az ügycsoport irányítja a tisztiorvosi

és kerületi orvosi ügyeket, a kerületi anya- és csecsemővédő intézeteket, a tüdő-, nemibeteg gondozó- és egyéb egészségügyi intézményeket. A VIII. ügycsoport azokkal a feladatokkal foglalkozik, amelyek Alkotmányunk szerint helyi kultúr-feladatok.

Minden egyes kerületi előljáróságon árvaszéki kerületi kirendeltség működik, amely szakirányítás szempontjából az Árvaszék elnökének a hatáskörébe tartozik. A kerületi előljáró mellett a jogügyi teendők ellátása végett ügyészi szolgálatot szervezünk, amelynek feladata: jogi tanácsadás, jogi természetű felvilágosítás, ügyiratok ügyészi láttamozása és az ügyintézés jogi vonatkozású ellenőrzése. Ezenkívül minden kerületi előljáróságon segédhivatal is működik, amelynek a kerületi előljáróság ügyiratforgalmával kapcsolatos ügyintézési tennivalók ellátása a feladata. A kerületi előljáróságok január 1-ével már ártértek a közigazgatási szárendszere.

Pestújhely, Rákosszentmihály, Cinkota, Rákoshegy, Rákosliget, Rákosszaba, továbbá Pestszentimre, valamint Nagytétény és Budatétény volt községek számára közigazgatási kirendeltségeket létesítettünk. A közigazgatási kirendeltség a kerületi előljáróhoz intézett minden beadvány elfogadására jogosult a kirendeltség területének lakóitól. Hogy meggyorsítsuk az ügyesbajos dolgok elintézését, a kirendeltségekhez tartoznak a következő feladatok: anyakönyvi ügyek, állampolgársági ügyek előkészítése, bizonyítványügyek, közigazgatási ügyek, községi bíráskodás, ebadó, a kirendeltség épületének gondnoki ellátása, tűzrendészet, munkakönyv kiadása, mérlegvizsgálat, búcsúk, vásárok ellenőrzése, piac ellenőrzése, helypénz beszedése, hadigongozási ügyekben javaslattevé.

A kerületi közigazgatás átszervezése biztosítja az ügyek elintézésének meggyorsítását, amit csak elősegít a közigazgatási kirendeltség létesítése. A kerület polgárai így ügyesbajos dolgukat a lakóhelyhez közel és gyorsan tudják elintézni. Természetesen amellet, hogy Budapest közigazgatási egység, az ügymenet gyorsítása érdekében figyelembe vettük az egyes kerületek különleges adottságait is, például a XVI. kerületben, ahol Sasalmon van a kerületi előljáróság. Cinkota mezőgazdasági jellegű kerületrésznél a közigazgatási kirendeltséget elláttuk olyan tisztviselői személyzettel, amely a különleges mezőgazdasági feladatokat is meg tudja oldani.

Az átszervezett igazgatási szervezet alkalmas arra, hogy az egyre szaporodó helyi, gazdasági, kulturális és ügyintéző feladatokat megoldja és a tanácsok megalakulása után mozgékony, gyors közigazgatási szervezet legyen, amely munkájában már valóban a dolgozó népre támaszkodik.